

Sami se po čeljustih bijejo.

(Razmere na celjski gimnaziji).

Takozvani pervaki so kaj čudni ljudje. Nestrpni do skrajnih mej ščuvajo in hujskajo ljudstvo proti vsem obstoječim napravam, najsi bojo tiste zasebne ali oblastvene. Resnici očitno v oči bijejo, reči zavijajo tako, da naslednje že sami ne vejo, kam da so zagazili. Jasno se označuje to njihovo rogovilenje v članku pod naslovom: „Razmere na celjski gimnaziji“ v številki 31. „celjske žabe“. V tem članku napada ta prvaški listič pripravnico (Vorbereitungsklasse) na celjski gimnaziji ter trdi, da ista svojemu namenu nikakor ne odgovarja, ker se učenci v njej ne naučijo toliko nemščine, da bi zamogli napraviti dovoljno preskušnjo za prvi gimnazijski razred; pa če jo tudi naredijo, potem še za silo ne morejo poduku slediti. Modrijan „celjske žabe“ toraj starišem svetuje, da naj dajo dečke, katere nameravajo v gimnazijo poslati, kakih pet ali šest mesecev poprej od domačega učitelja posebej v nemški slovnici podučevati. Presneta palca, kako jo je pogodil ta modrijan! Bog varuj, da bi se v ljudski šoli podučeval nemški jezik, ne, tega ne pripuščajo „ljudski osrečevalci“. Izven podučnih ur naj se podučujejo dečki nemščine, in sicer le tisti dečki, ki bi naj nekdaj postali „gospodje“. Bog ne daj, da bi si pridobili znanja nemškega jezika uni fantiči, ki imajo postati kmetje, viničarji, delavci i. t. d. Ne, takim ljudem tega ne privoščijo ti „ljubitelj in voditelj“ naroda slovenskega! Kmet naj ostane neveden, okoren, neukreten, ker le tedaj ga zamorejo obdržati klerikalni matadorje v svoji oblasti, le tedaj ga zamorejo izkoriščevati, kolikor in kako se jim spoljubi. „Nevednost ljudstva je za nas neizcrpljivi kapital“ je rekel odkritosrčni prelat Pflüger.

Dohtar slepič.

(Spisal njegov najboljši prijatelj.)

Vi kmetje, že davno je vsakemu znano,
Kak dolgo prvaki Vas ljubijo vsi:
— Dokler ni posestvo na boben prodano,
— Dokler še živinče Vam v hlevu živi!

Al' slabšega ni pa prijatlja na sveti
Ko dohtar prvaški je bil Vam in bo,
Oh, da bi hoteli me prav razumeti,
Zabranil nektero bi grenko solzo!

Pač težko bi bilo, da vse bi opisal
Prijatlje prvaške v tej pesmici že,
Le sliko Vam bodem o enem narisal.
Spoznali po njej pa bode — vse!

Ob reki deroči, v prelepi deželi,
Mi mesto prijazno in znano leži,
V njem ljudstvo je pridno in rod je veseli,
In mesta poštenost po svetu slovi.

Učitelji in drugi izšolani ljudje lahko svoje delo sami pripravljajo za srednje šole, kar pa priproste kmetu ali delavcu ni mogoče. Modrijan „celjske žabe“ svetuje toraj, da naj pustijo kmetje svoje nadobne sinove od domačih učiteljev izven šolskih ur („sebeno“) v nemščini podučevati. No, tukaj se vidi, kam da pes taco moli in kako da znajo vsakej priliki ti gospodje za svoj žep ali pa žep njih privržencev skrbeti, ubogo ljudstvo pa kolikšno možno izkoriščevati. Vsakdo namreč ve, da takodučevanje ne pride zastonj, marveč da si učitelji „instrukcije“ zaračunajo, včasih še prav dobro. Tudi pa mi učiteljem ne očitamo, saj niso dolžni se zastonj truditi izven šolskih ur. Toda ta reč stoji na glavi. Vesten učitelj, ki ni adjutant prvaškega generalnega štaba, itak ima skrb za to, da se njegovi učenci naučijo v šoli toliko nemščine, kolikor jim za vstop v srednje šole ali pa sploh za poznejše izobraževanje potrebno; učitelji pa, ki hodijo za prvaško koštruni, bi tedaj, ko bi šlo po nasvetu „celjske žabe“, še bolj skrbno iztiravali iz šole vsako nemščino, ker bi potem si z instrukcijami lahko prega denarja zaslužili in toraj za denar to poplačali, kar bi bili kot državni ali deželni uslužbenci dolžni storiti.

V cerkvi baje ima vsak svetnik roke k sebi prilepljene in to je našim sebičnežem vedno pred očmi. Kje in kolikor le morejo izkušajo ubogo ljudstvo izkoristiti, kar pa se jim bode le toliko časa posredek dokler da ljudstvo njih zvižanih nakan ne spozna dokler da je nevedno, preveč zaupljivo in — lažno mišljeno.

V to mesto pred leti se je pritepel,
En dohtar prvaški, kot roparski ptič,
Prijatelj je v mestu le malo naletel,
A kmet pa mu pravi: »dohtar slepič«.

V čitalnico hodi vsak dan po obedu,
Cilinder mu žolti pokriva lasé,
Spoznaš ga kaj lahko po kratkem pogledu,
Živi pa kot samec le vedno za se.

Otrokov že pet mu je — ljubca rodila —
Umrlo sem slišal, je itak vsih pet.
Vzrok smrti otrokov da — beda je bila,
Od tega ničesar ni zvedel še svet!

Za šribarje vendar pa dohtar je plačal,
Poln rujnega vinca nekteri bokal,
Neštetokrat vinjen domov se je vračal,
Denar pa iz kmečkih si tožb je skoval.

Le čujte! Pred kratkim zastopal je kmeta,
Obljubil pred tožbo mu zvezde z neba!